

Seksuāli transmisīvās infekcijas galvenokārt skar dzimumorgānu, mutes un anālās atveres gļotādas. Šīs slimības izplatās seksuālo kontaktu laikā. Dažām no šīm infekcijām ir ļoti neievērojamas izpausmes un tās var atklāt tikai veicot laboratorisku izmeklēšanu. Tas nozīmē, ka inficētā persona var ilgstoši inficēt citus, pati to nenojaušot.

Daudzas no šīm slimībām var būt ļoti bīstamas, ja netiek ārstētas. Tās bieži izraisa neauglību. Jo ilgāk tās „ielaistas”, jo grūtāk ārstējamas un smagākas komplikācijas sagaidāmas. Lielākam komplikāciju riskam no seksuāli transmisīvajām saslimšanām pakļautas sievietes.

Šī bukleta mērķis ir atgādināt jums, kādas ir izplatītākās seksuāli transmisīvās infekcijas, kā tās atpazīt, kā no tām izvairīties, zināt to izraisītās sekas un apzināties, ka mēs katrs esam atbildīgi par savu veselību.

ATCERIES!

**No inficēšanās ar seksuāli transmisīvajām infekcijām dzimumakta laikā vislabāk pasargās seksa partnera apdomīga izvēle un prezervatīvs!
Lai ārstēšana būtu sekmīga, vienlaicīgi jāārstē arī dzimumpartneris.**

HIV INFEKCIJA UN AIDS

Jau divus gadus zinu, ka esmu inficējies ar HIV - vīrusa infekciju, kuras beigu stadijā iestājas AIDS. Man bija daudz sieviešu, arī par naudu. Pat prātā nenāca, ka varu „saķert” ko tādu, kas nav izārstējams.

Esmu jauns, patīku sievietēm un izskatos pilnīgi vesels. Īsti nezinu, bet, iespējams, esmu inficējies vairākas savas seksa partneres pirms uzzināju, ka esmu HIV nēsātājs, jo prezervatīva lietošana man likās nesvarīga...

Tagad regulāri apmeklēju infektologu, kurš seko mana veselības stāvokļa izmaiņām. Pašlaik nekādus traucējumus neizjūtu, tomēr jāievēro vairāki ierobežojumi. Galvenais - seksa laikā vienmēr jālieto prezervatīvs! Kad būs nepieciešams, uzsāksim speciālu ārstēšanu, lai attālinātu AIDS. Zinu, ka tas palīdzēs saglabāt manu veselību.

HIV ir cilvēka imūndeficīta vīruss. Inficētam cilvēkam vīruss lielā daudzumā atrodas organisma šķidrumos – izdalījumos no dzimumorgāniem, asinīs un mātes pienā.

Ar HIV var inficēties:

- dzimumkontakta laikā, ja netiek lietots prezervatīvs,
- ja asinsritē iekļūst inficētas asinis (piemēram, lietojot kopīgus injicēšanās piederumus),
- bērns no inficētas mātes grūtniecības laikā, dzemdību vai krūts barošanas laikā.

ATCERIES!

Ja slimojat ar kādu seksuāli transmisīvo infekciju, vairākkārt pieaug risks dzimumkontakta laikā inficēties ar HIV.

Cilvēkam, kas inficējies ar HIV, ilgu laiku - vidēji 6-7 gadus - var nebūt nekādu saslimšanas pazīmju, pašsajūta ir laba. Bet HIV vīruss, kas iekļuvis organismā, vairojas un posta imūnsistēmu. Ar laiku cilvēks kļūst arvien uzņēmīgāks pret jebkuru saslimšanu. Kad imūnsistēma ir sagrauta, iestājas AIDS - HIV infekcijas gala stadija, kad organisma aizsargspējas ir novājinātas, un tas vairs nespēj pretoties citu slimību izraisītājiem. Inficētais cilvēks sāk slimot ar dažādām slimībām, kas attīstās novājinātās imunitātes dēļ un grūti pakļaujas ārstēšanai.

HIV/AIDS diagnosticē laboratorijā, izmeklējot pacienta asinis. Asins paraugi parāda pozitīvu rezultātu tikai 3 līdz 6 mēnešus pēc inficēšanās.

HIV/AIDS nevar pilnībā izārstēt (tas nozīmē, ka nevar atbrīvoties no vīrusu klātbūtnes organismā), tomēr ar specifiskas ārstēšanas (antiretrovirālās terapijas) palīdzību tiek ierobežota vīrusa vairošanās, un cilvēka dzīves kvalitāte ievērojami uzlabojas.

Latvijā HIV inficētām personām un AIDS slimniekiem paredzētās antiretrovirālās terapijas medikamenti iekļauti kompensējamo zāļu sarakstā un 100% apmērā tiek apmaksāti no valsts budžeta līdzekļiem. To pacientu, kas saņem ārstēšanu, dzīves kvalitāte un ilgums var būt līdzvērtīgs veselu cilvēku dzīvei.

GONOREJA

Man bija diezgan brīvi uzskati par seksu. Vienlaikus uzturēju dzimumattiecības ar vairākiem vīriešiem un man nebija iebildumu, ka arī viņiem ir citas partneres. Tā nebija mana darīšana, līdz dažus mēnešus atpakaļ sāku izjust nepatīkamas izjūtas vēdera lejas daļā, un no dzimumorgāniem sāka izdalīties zaļgani izdalījumi. Arī ar mēnešreizēm kaut kas nebija kārtībā - tās kļuva ilgākas un sāpīgas. Ārsts man diagnosticēja gonoreju.

Gonoreja ir dzimumceļu un urīnceļu slimība, ko izraisa baktērijas. Inficēšanās notiek dzimumkontakta ceļā. Inficējoties orālā vai anālā seksa laikā, iekaisums var attīstīties rīklē vai taisnajā zarnā. Ja pēc tualetes lietošanas nemazgā rokas, gonoreja var tikt „ienesta” acu gļotādā, kur attīstās akūts iekaisums. Ar gonoreju slimojoša māte dzemdību laikā var inficēt bērnu. Ar gonoreju var inficēties, lietojot kopīgus higiēnas priekšmetus - mitrus dvieļus, sūklus. Šādā ceļā infekciju var pārnest arī uz mazu meiteņu ārējiem dzimumorgāniem.

Sievietēm gonoreja bieži var noritēt neizraisot sūdzības. Taču ir gadījumi, kad sievietes sūdzas par zaļganiem, strutainiem izdalījumiem no dzimumorgāniem, sāpēm vēdera lejasdaļā, biežu urinēšanu, ilgstošām, neregulārām vai sāpīgām menstruācijām.

Vīriešiem veselības traucējumi ir izteiktāki - sāpīga urinēšana un strutaini izdalījumi no urīnizvadkanāla - īpaši slimības sākumstadijā. Infekcijai izplatoties - bieža urinācija, sāpes vēdera lejas daļā un sēkliniekos.

Pirmās sūdzības var parādīties 3 dienu līdz 3 nedēļu laikā pēc inficēšanās, bet slimība var noritēt arī ar vāji izteiktām izpausmēm.

Gonoreju diagnosticē ārsts, laboratorijā izmeklējot materiālu, kas paņemts no slimnieka gļotādas.

SLIMĪBA IR ĀRSTĒJAMA.

Neārstēta gonoreja gan vīriešiem, gan sievietēm var izraisīt neauglību un locītavu iekaisumu. Sievietēm iespējams akūts vēderplēves iekaisums un sastrutojums mazajā iegurnī.

NENODARBOJIES AR PAŠĀRSTĒŠANU!

SIFILISS

Naktsklubā iepazinos ar jaunu biznesmeni - ļoti izskatīgu un patīkamu. Neilgu laiku satikāties un mums, protams, bija arī sekss. Apmēram pusotru mēnesi vēlāk, kad bijām jau šķīrušies, man pietūka limfmezgli cirksnī. Tas bija nepatīkami, bet nospriedu, ka gan jau pāries. Tomēr vēl nedaudz vēlāk uz ādas sāka parādīties izsitumi, un limfmezgli sāka palielināties arī citās vietās. Ģimenes ārsts mani nosūtīja pie dermatovenerologa, un tur man atklāja sifilisu. Nespēju iedomāties, ka tas varēja notikt ar mani - mans partneris taču bija turīgs, veselīgs un ļoti tīrīgs vīrietis, un es pat neiedomājos, ka vajadzētu lietot prezervatīvu.

Inficēšanās ar sifilisu galvenokārt notiek dzimumkontakto. Inficēties iespējams arī no asinīm. Ar sifilisu slima sieviete var dzemdēt bērnu ar iedzimtu sifilisu.

Ar sifilisu var inficēties arī ciešā sadzīves kontaktā - skūpstoties, smēķējot vienu cigareti. Biežāk sadzīves ceļā inficē mazus bērnus, kad slimais piederīgais, kuram mutē ir sifilisa izsitumi, aplaiza karotīti vai knupīti, kuru dod bērnam.

Sākumā parādās nesāpīgas, cietas čūliņas uz ārējiem dzimumorgāniem (šankrs baktēriju iekļūšanas vietā), pēc pāris nedēļām palielinās limfmezgli cirksnī, vēl pēc trīs nedēļām uz ādas un gļotādām parādās izsitumi - sārti plankumi, mezgliņi.

Limfmezgli palielinās arī citās vietās. Pāris mēnešu laikā sākotnējā čūliņa sadzīst un izzūd arī izsitumi. Izsitumi atkārtoti parādās gan uz ādas, gan gļotādām pēc trīs mēnešiem, var izkrist mati, aizsmok balss, pakāpeniski pazīmes izzūd.

Periodi ar sifilisa ārējām pazīmēm un bezsimptomu periodi mijas divus, trīs gadus. Pēc tam ilgstoši (10-15 gadus) sifiliss norit bez ārējām pazīmēm. Pakāpeniski attīstās nervu sistēmas, sirds, asinsvadu un iekšējo orgānu bojājumi, kas var izraisīt plānprātību, paralīzi, invaliditāti vai pat nāvi.

Pirmās sifilisa pazīmes parasti parādās 3 līdz 6 nedēļas pēc inficēšanās.

Sifilisa diagnozi apstiprina klīniski un laboratoriski, izmeklējot materiālu no čūlām un pacienta asinis.

SLIMĪBA IR IZĀRSTĒJAMA.
Vēlākās stadijās ārstēšana ir ilgstoša.

Ja laicīgi neuzsāk ārstēšanu, notiek neatgriezeniskas izmaiņas visos orgānos un nervu sistēmā, kam seko invaliditāte vai pat nāve.

HLAMIDIOZE

Pirms kāda laika mani sāka mocīt dedzinoša sajūta urinējot, un no urīnizvadkanāla parādījās bezkrāsaini izdalījumi. Pastāstīju to savai seksa partnerei, un izrādījās, ka arī viņai ir sūdzības - sāpes vēdera lejas daļā un izdalījumi no dzimumorgāniem. Mums radās aizdomas, ka tā ir kāda seksuāli transmisīva slimība, tāpēc aizgājām pie dermatovenerologa. Izrādījās, ka abi slimojam ar hlamidiozi. Ārsts teica, ka bieži pacientiem ar hlamidiozi sūdzību nav, tādēļ rodas grūtības savlaicīgi noteikt diagnozi un uzsākt ārstēšanu.

Hlamidioze ir baktēriju izraisīta dzimumorgānu saslimšana, ar ko inficējas dzimumkontakta ceļā. Pirmās sūdzības var parādīties 1 līdz 3 nedēļu laikā pēc inficēšanās, bet vairumā gadījumu slimība norit bez sūdzībām.

Sievietēm var būt arī ilgstošas, sāpīgas vai neregulāras menstruācijas, sāpes vēdera lejas daļā vai krustos un bezkrāsaini izdalījumi no dzimumorgāniem.

Vīriešiem var būt dedzinoša sajūta urinējot un gļotaini izdalījumi no urīnizvadkanāla.

Ja inficēšanās notikusi orālā seksa laikā, parādās sāpes kaklā un izdalījumi aizdegunē. Anālai hlamīdiju infekcijai raksturīgs sāpīgums taisnās zarnas apvidū un gļotaini izdalījumi no anālās atveres. Infekcijai iekļūstot acu gļotādā, attīstās konjunktivīts.

Hlamīdiju infekciju diagnosticē ārsts, laboratorijā izmeklējot materiālu, kas paņemts no slimnieka dzimumorgānu, rīkles vai taisnās zarnas gļotādas.

SLIMĪBA IR IZĀRSTĒJAMA.

Tā ir izārstējama, ja pareizi un savlaicīgi noteikta diagnoze un ārstējas visi seksa partneri.

Neizārstēta hlamidioze gan sievietēm, gan vīriešiem var kļūt par iemeslu neauglībai, locītavu iekaisumam. Sievietēm iespējama ārpusdzemdes grūtniecība. Mātes dzemdību laikā var inficēt arī bērnu, kuram rodas acu gļotādas vai elpceļu iekaisums.

TRIHOMONOZE

Kādu dienu mana sieva sāka sūdzēties, ka dzimumakta laikā viņa izjūt diskomfortu - tādas kā sāpes dzimumorgānos. Izrādījās, ka jau ilgāku laiku viņa mocījusies arī ar niezošu un dedzinošu sajūtu dzimumorgānu apvidū. Dzimumdzīve viņai kļuva nepatīkama, un visbeidzot viņa aizgāja pie ārsta. Sievai diagnosticēja trihomonozi. Viņa, protams, vaino mani. Kaut arī dažreiz esmu atļāvies sāņsoļus, man taču nekādu slimības pazīmju nebija! Tomēr analīzes uzrādīja, ka esmu inficējies.

Trihomonoze ir viensūnas parazīta izraisīta dzimumorgānu un urīnceļu saslimšana, ar kuru inficējas dzimumkontakta laikā. Ar trihomonām var inficēties arī lietojot kopīgus higiēnas priekšmetus - mitrus sūkļus, dvieļus u.c.

Sievietēm var būt bālgani dzelteni izdalījumi no dzimumorgāniem, nieze, dedzinoša sajūta un ārējo dzimumorgānu pietūkums, kā arī nepatīkama sajūta dzimumakta laikā.

Vīriešiem var būt sāpes un izdalījumi no urīnizvadkanāla, kā arī sāpes vai smaguma sajūta starpenes apvidū. Taču lielākoties saslimšana noris bez simptomiem.

Trihomonas atrod, izmeklējot iztriepes, kas paņemtas no pacienta urīnkanāla, bet sievietēm arī no maksts gļotādas.

SLIMĪBA IR IZĀRSTĒJAMA.

Tā bieži noris vienlaicīgi ar citām seksuāli transmisīvajām slimībām.

Ārstēšana nepieciešama abiem partneriem pat tad, ja vienam izmeklēšanas atradne ir negatīva un nav sūdzību. Sievietēm neizārstēta trihomonoze var kļūt par iemeslu olvadu iekaisumiem.

KANDIDOZE

Jau vairākus mēnešus mani apgrūtina biezpienveida izdalījumi no vagīnas un, kas pats nepatīkamākais, gandrīz neizturama nieze un sāpes dzimumorgānu apvidū. Jautāju savai ginekoloģei, vai varētu būt, ka vīrs man ir neuzticīgs un „pārnesis mājās” kādu slimību? Daktare teica, ka šādi simptomi ir dzimumkontakto iegūstamajai kandidozei, tomēr ieteica nepārsteigties, apsūdzot vīru, jo tikpat iespējams, ka patiesībā tā ir disbakterioze.

Kandidoze ir plaši izplatīta vagīnas iekaisuma forma, kuru izraisa sēnīte. To iegūst dzimumceļā vai arī tās iemesls ir disbakterioze - lielā daudzumā savairojas rauga sēnītes, kuras jebkuram cilvēkam atrodas uz ādas vai gļotādas. Rauga sēnītes pastiprināti vairojas novājinātā organismā, diabēta gadījumā, grūtniecības laikā, kā arī kā sekas plaša spektra iedarbības antibiotiku lietošanai.

Vīriešiem rauga sēnīte izraisa dzimumlocekļa galviņas un priekšādiņas iekaisumu, retāk iekaisums skar arī urīna izvadkanālu, kas izpaužas kā nieze un balti izdalījumi.

Rauga sēnītes atrod, izmeklējot iztriepes, kas paņemtas no pacienta urīnkanāla un sievietēm arī no maksts gļotādas.

SLIMĪBA IR ĀRSTĒJAMA, bet mēdz atkārtoties. Lai ārstēšana būtu sekmīga, vienlaicīgi jāārstē arī dzimumpartneris.

SMAILĀS KONDILOMAS

Ievēroju, ka uz mana dzimumlocekļa parādījušies nelieli, grumbuļaini izaugumi sārtā krāsā. Ļoti satraucies devos pie urologa. Izrādījās, ka tas ir nopietni. Apskates laikā ārsts atrada tādus pašus izaugumus ap anālo atveri. Tās esot smailās kondilomas- dzimumorgānu kārpīņas, ko izraisījis vīruss. Pārrunājot ar ārstu, secinājām, ka varēju inficēties dažus mēnešus atpakaļ, kad man bija gadījuma dzimumsakars. No kārpīņām ar medikamentu palīdzību atbrīvoties nebūšot grūti, tomēr tas nenozīmē, ka iznīcināts būs arī vīruss. Esmu pa īstam nobijies, jo šī infekcija varot izraisīt vēzi.

Smilās kondilomas jeb dzimumorgānu kārpīņas izraisa cilvēka papillomas vīruss. Ar to parasti inficējas dzimumkontakta ceļā. Dzemdību laikā no inficētas grūtnieces var inficēties jaundzimušais.

Kārpīņas var būt kā bārkstaini izaugumi vai kā pacelts grumbuļains veidojums. Tās lokalizējas uz dzimumorgāniem un ap anālo atveri. Šajā apvidū ir nepatīkama nieze un dedzinoša sajūta.

Sievietēm papillomas vīruss nereti bojā dzemdes kakla gļotādu. Bojājumi ir plakani vai augoši gļotādas dziļumā un tāpēc gandrīz nepamanāmi.

Kārpiņas parādās 1-6 mēnešu laikā pēc inficēšanās.

Ārsts diagnosticē šo saslimšanu, izvērtējot klīniskās izpausmes pazīmes, vai atsevišķos gadījumos izmeklējot pacienta iztriepi. Analīzē iespējams noteikt arī vīrusa paveidu. Tas ļauj prognozēt risku saslimt ar dzemdes kakla vēzi.

**SLIMĪBAS IZPAUSMES IR SAMĒRĀ VIENKĀRŠI
ĀRSTĒJAMAS,**

tomēr kārpiņas var atjaunoties. Diemžēl atbrīvošanās no kārpiņām nenozīmē, ka iznīcināts arī tās izraisošais cilvēka papillomas vīruss, tomēr tas samazina iespēju inficēt dzimumpartneri.

Cilvēka papillomas vīrusa atsevišķi paveidi var izraisīt ārējo dzimumorgānu ādas un dzemdes kakla vēzi.

Liela daļa seksuāli transmisīvo infekciju var noritēt slēpti, un tās var noteikt tikai ar specifisku izmeklējumu palīdzību. Ja jums radušās aizdomas, ka esat inficējies ar kādu no seksuāli transmisīvajām infekcijām, dodieties pie ārsta - dermatovenerologa, ginekologa, urologa vai ģimenes ārsta. Pašārstēšanās seksuāli transmisīvo infekciju gadījumos nav pieļaujama.

ATCERIES!

Jo ātrāk uzsākta ārstēšanās, jo lielākas izredzes izvairīties no seksuāli transmisīvo infekciju izraisītajām sekām!

Slimību profilakses un kontroles centrs

HIV/AIDS konsultāciju kabinets

Klijānu ielā 7 (ieeja no Mazās Klijānu ielas)

Tālrunis konsultācijām: 67298080

Darba laiks:

Pirmdienās 9:00 – 17:00

Otrdienās 9:00 – 17:00

Trešdienās 9:00 – 17:00

Ceturtdienās 9:00 – 17:00

Piektdienās 9:00 – 17:00

Rīga, 2011.g.